Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
JEANA RICHARDA DE LA TOURA
od 6. ožujka 2025. [1]

Predmet C-549/23

American Express Europe SA,
American Express Carte France SA,
Visa Europe Ltd,
MasterCard Europe SA,
Autoriteit Consument en Markt,
Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV
uz sudjelovanje
International Card Services BV

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio College van Beroep voor het Bedrijfsleven (Žalbeni sud za upravne sporove u gospodarstvu, Nizozemska))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Platne usluge na unutarnjem tržištu – Uredba (EU) 2015/751 – Međubankovne naknade za kartične platne transakcije – Gornja granica iznosa tih naknada – Naknade koje je *co-branding* partner primio od kartične platne sheme – Primjena navedene gornje granice na te naknade – Odbitak naknade koja se zaračunava trgovcima – Odbitak vrijednosti usluga koje pruža *co-branding* partner"

I. Uvod

1. U drugoj polovici 2023. u europodručju je 56 % bezgotovinskih plaćanja izvršeno bankovnom karticom u prosječnom iznosu od otprilike 40 eura po transakciji [2].

2. Tržišno natjecanje u području bankovnih kartica odvija se između dvaju poslovnih modela. S jedne strane, na tržištu uvelike prevladavaju četverostrane kartične platne sheme [3]. U takvoj strukturi sudjeluju imatelj bankovne kartice (1.) koji plaća pristojbu financijskoj instituciji (2.) koja izdaje tu karticu (u daljnjem tekstu: izdavatelj) i trgovac (3.) kojem se plaća terećenjem kartice, koji plaća naknadu za usluge financijskoj instituciji (4.) koja trgovcu pruža sredstva [4] za

[1] Izvorni jezik: francuski

[2] Vidjeti priopćenje za medije Europske središnje banke (ESB) od 25. srpnja 2024. o statističkim podacima o plaćanjima u drugoj polovici 2023. koje je dostupno na sljedećoj internetskoj adresi: https://www.ecb.europa.eu/press/stats/paysec/html/ecb.pis2023_1~10a5662f81.en.html. Vidjeti i prilog tom priopćenju za medije.

[3] Vidjeti Tematsko izvješće 01/2025 Revizorskog suda Europske unije, *Digitalna plaćanja u EU-u – Postaju sigurnija, brža i jeftinija unatoč preostalim nedostatcima*, dostupno na sljedećoj internetskoj adresi: https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2025-01/SR-2025-01_HR.pdf, t. 7. (str. 8.).

[4] Elektronički terminal za plaćanje ili rješenje za internetsko ili mobilno kartično plaćanje

prihvaćanje plaćanja karticom (u daljnjem tekstu: prihvatitelj). Navedena struktura dopunjuje se kartičnom platnom shemom, kao što su MasterCard ili Visa, u okviru koje se izvršava poravnanje i namirenje transakcija između izdavatelja i prihvatitelja o kojima je riječ i koji za to plaćaju naknade. Kako bi se nadoknadilo to što izdavatelj snosi veći broj troškova i rizika (osobito osiguranja i nadoknade troškova u slučaju prevara ili neplaćanja, neposrednog plaćanja, čak i ako je plaćanje odgođeno za imatelja kartice) od prihvatitelja (stavljanje na raspolaganje rješenja za plaćanje), taj prihvatitelj plaća izdavatelju međubankovnu naknadu koja je predmet Uredbe (EU) 2015/751 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2015. o međubankovnim naknadama za platne transakcije na temelju kartica [5].

3. S druge strane, postoje trostrane kartične platne sheme koje uključuju imatelja kartice, trgovca i kartičnu platnu shemu koja prihvaća i izdaje jer objedinjuje obje funkcije. Stoga se na njih ne primjenjuju propisi o međubankovnim naknadama. American Express pripada toj vrsti trostranih kartičnih platnih shema.

4. Na temelju tih trostranih kartičnih platnih shema razvili su se poslovni modeli u okviru kojih, osim troje sudionika koje sam upravo naveo, sudjeluju treće strane kao što su ovlašten pružatelj platnih usluga, *co-branding* partner ili zastupnik. Uredbom 2015/751 predviđa se da te varijante trostranih kartičnih platnih shema, kojima pripada ugovorna situacija o kojoj je riječ u postupku o kojem odlučuje Sud, treba smatrati četverostranim kartičnim platnim shemama.

5. Zahtjev za prethodnu odluku omogućit će Sudu da pojasni način na koji konkretno treba provesti to izjednačavanje predviđeno Uredbom 2015/751 između četverostranih kartičnih platnih shema, s jedne strane, i trostranih kartičnih platnih shema koje su proširene *co-brandingom*, s druge strane, osobito kad je riječ o ograničenju iznosa međubankovne naknade.

6. Naime, Sud je već imao priliku odlučiti da nije nužno da *co-branding* partner nastupa kao izdavatelj u smislu članka 2. točke 2. Uredbe 2015/751 kako bi se trostrana kartična platna shema s kojom je sklopio ugovor smatrala četverostranom kartičnom platnom shemom [6]. Ovaj će predmet omogućiti da se pojasni na koji se način pravila predviđena za utvrđivanje gornje granice međubankovne naknade primjenjuju na trostranu shemu koja je proširena *co-brandingom*.

7. Predlažem Sudu da na pitanja Collegea van Beroep voor het bedrijfsleven (Žalbeni sud za upravne sporove u gospodarstvu, Nizozemska) odgovori uzimajući u obzir ciljeve Uredbe 2015/751, odnosno da se dosljedno primjenjuju pravila o tržišnom natjecanju na međubankovne naknade, poboljša funkcioniranje unutarnjeg tržišta i smanje transakcijski troškovi kartičnog plaćanja za potrošače.

II. Pravo Unije

8. U uvodnim izjavama 10., 28., 29., 31. i 32. Uredbe 2015/751 navodi se:

„(10) Međubankovne naknade obično se primjenjuju između pružatelja platnih usluga u ulozi prihvatitelja kartice i pružatelja platnih usluga u ulozi izdavatelja kartice koji pripadaju određenoj kartičnoj platnoj shemi. Međubankovne naknade glavni su dio naknada koje pružatelji platnih usluga u ulozi prihvatitelja naplaćuju trgovcima za svaku platnu transakciju na temelju kartica. S druge strane, trgovci te kartične troškove, kao i sve svoje

[5] SL 2015., L 123, str. 1.

[6] Vidjeti presudu od 7. veljače 2018., American Express (C-304/16, EU:C:2018:66).

druge troškove, uključuju u opće cijene robe i usluga. Natjecanje među kartičnim platnim shemama kako bi se uvjerilo pružatelje platnih usluga da izdaju njihove kartice dovodi do većih, a ne manjih međubankovnih naknada na tržištu, za razliku od uobičajeno disciplinirajućeg učinka na cijene koje tržišno natjecanje ima u tržišnom gospodarstvu. Osim dosljednom primjenom pravila o tržišnom natjecanju na međubankovne naknade, uređivanjem tih naknada poboljšalo bi se funkcioniranje unutarnjeg tržišta i doprinijelo smanjenju transakcijskih troškova za potrošače.

[…]

(28) […] Mnoge četverostrane kartične platne sheme koriste se eksplicitnom međubankovnom naknadom, uglavnom višestranom. Kako bi se uvažilo postojanje implicitnih međubankovnih naknada i doprinijelo stvaranju [tržišnog natjecanja], trostrane kartične platne sheme u kojima se pružatelji platnih usluga koriste kao izdavatelji ili prihvatitelji trebalo bi promatrati na isti način kao četverostrane kartične platne sheme te bi se one trebale pridržavati istih pravila, dok bi se [mjere za transparentnost] i druge mjere koje se odnose na pravila poslovanja trebal[e] primjenjivati na sve pružatelje. […]

(29) Usluga izdavanja temelji se na ugovornom odnosu između izdavatelja platnog instrumenta i platitelja, neovisno o tome drži li izdavatelj novčana sredstva u ime platitelja. Izdavatelj platitelju stavlja na raspolaganje platne kartice, odobrava transakcije na terminalima ili ekvivalentnim uređajima te može prihvatitelju jamčiti plaćanje za transakcije koje su u skladu s pravilima relevantne sheme. Stoga sama distribucija platnih kartica ili tehničke usluge, poput obrade i pohrane podataka, ne predstavlja izdavanje.

[…]

(31) Važno je osigurati da se odredbe koje se odnose na međubankovne naknade koje plaćaju ili primaju pružatelji platnih usluga ne zaobiđu alternativnim protokom naknada izdavateljima. Kako bi se to izbjeglo, ‚neto nadoknadu' naknada koje je platio ili primio izdavatelj, uključujući moguće naknade za odobrenje, od kartične platne sheme, prihvatitelja ili bilo kojeg drugog posrednika ili prema njima trebalo bi smatrati međubankovnom naknadom. Pri izračunavanju međubankovne naknade, kako bi se provjerilo postoji li zaobilaženje, u obzir bi trebalo uzeti ukupan iznos plaćanja ili poticaja koje je izdavatelj primio iz kartične platne sheme u pogledu reguliranih transakcija, umanjen za naknade koje je kartičnoj platnoj shemi platio izdavatelj. Plaćanja, poticaji i naknade koji se razmatraju mogli bi biti izravni (to jest utemeljeni na obujmu ili povezani s određenom transakcijom) ili neizravni (uključujući poticaje za stavljanje na tržište, bonuse, popuste za postizanje određenog obujma transakcija). Prilikom provjere postojanja zaobilaženja odredaba ove Uredbe, u obzir bi osobito trebalo uzeti dobit izdavateljâ koja proizlazi iz posebnih programa koje zajednički provode izdavatelji i kartične platne sheme, kao i prihode od naknada za obradu transakcija, za davanje ovlasti i drugih naknada koje čine prihode kartičnih platnih shema. […]

(32) Potrošači često nisu upoznati s naknadama koje trgovci plaćaju za platni instrument kojim se koriste. U isto vrijeme niz poticajnih postupaka koje primjenjuju izdavatelji (poput putničkih vaučera, bonusa, popusta, povrata, besplatnog osiguranja itd.) potrošače bi mogao usmjeriti na upotrebu platnih instrumenata, time stvarajući visoke naknade za izdavatelje. S ciljem rješavanja navedenog, mjere kojima se uvode ograničenja međubankovnih naknada trebale bi se primjenjivati samo na platne kartice koje su postale masovni proizvod pa ih trgovci

običnо nerado odbijaju zbog njihovog raširenog izdavanja i upotrebe (to jest potrošačke debitne i kreditne kartice). Kako bi se poboljšalo učinkovito funkcioniranje tržišta u neuređenim dijelovima tog sektora i ograničio prijenos poslovanja iz reguliranih u neregulirane dijelove sektora, nužno je donijeti niz mjera, uključujući razdvajanje sheme i infrastrukture, usmjeravanje platitelja od strane primatelja plaćanja i selektivno prihvaćanje platnih instrumenata od strane primatelja plaćanja."

9. Člankom 1. Uredbe 2015/751, naslovljenim „Područje primjene", koji se nalazi u njezinu poglavlju I., naslovljenom „Opće odredbe", u stavcima 3. i 5. predviđa se:

„3. Poglavlje II. ne primjenjuje se na sljedeće:

[…]

(c) transakcije platnim karticama koje su izdale trostrane kartične platne sheme.

[…]

5. Kada trostrana kartična platna shema ovlasti druge pružatelje platnih usluga za izdavanje platnih instrumenata na temelju kartica ili prihvaćanje platnih transakcija na temelju kartica, ili oboje, ili izdaje platne instrumente na temelju kartica s *co-branding* partnerom ili putem zastupnika, to se smatra četverostranom kartičnom platnom shemom. […]"

10. Članak 2. navedene uredbe glasi kako slijedi:

„Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

[…]

2. ‚izdavatelj' znači pružatelj platnih usluga koji se ugovorom obvezuje platitelju dati platni instrument za iniciranje i obradu platiteljevih platnih transakcija na temelju kartica;

[…]

10. ‚međubankovna naknada' znači naknada koja se izravno ili neizravno (tj. preko treće strane) plaća za svaku transakciju između izdavatelja i prihvatitelja uključenih u platnu transakciju na temelju kartica. Neto nadoknada ili druga dogovorena naknada smatra se dijelom međubankovne naknade;

11. ‚neto nadoknada' znači ukupan neto iznos plaćanja, popusta ili poticaja koje je izdavatelj primio od kartične platne sheme, prihvatitelja ili bilo kojeg drugog posrednika u vezi s platnim transakcijama na temelju kartica ili povezanim aktivnostima;

12. ‚naknada koja se zaračunava trgovcima' znači naknada koju primatelj plaćanja plaća prihvatitelju u vezi s platnim transakcijama na temelju kartica;

[…]

17. ‚četverostrana kartična platna shema' znači kartična platna shema u kojoj se platne transakcije na temelju kartica izvršavaju s računa za plaćanje platitelja na račun za plaćanje primatelja plaćanja uz posredovanje sheme, izdavatelja (na strani platitelja) i prihvatitelja (na strani primatelja plaćanja);

18. ‚trostrana kartična platna shema' znači kartična platna shema u kojoj sama shema pruža usluge prihvaćanja i izdavanja, a platne transakcije na temelju kartica izvršavaju se s računa za plaćanje platitelja u korist računa za plaćanje primatelja plaćanja unutar sheme. Kada trostrana kartična platna shema ovlasti druge pružatelje platnih usluga za izdavanje platnih instrumenata na temelju kartica ili prihvaćanje platnih transakcija na temelju kartica, ili oboje, ili izdaje platne instrumente na temelju kartica s *co-branding* partnerom ili preko zastupnika, to se smatra četverostranom kartičnom platnom shemom;

[…]

24. ‚pružatelj platnih usluga' znači bilo koja fizička ili pravna osoba ovlaštena za pružanje platnih usluga navedenih u prilogu Direktivi 2007/64/EZ[7] ili priznata kao izdavatelj elektroničkog novca u skladu s člankom 1. stavkom 1. Direktive 2009/110/EZ[8]. Pružatelj platnih usluga može biti izdavatelj ili prihvatitelj ili oboje;

[…]

30. ‚platni brend' znači materijalni ili digitalni naziv, termin, znak, simbol ili njihova kombinacija, kojima je moguće naznačiti prema kojoj se kartičnoj platnoj shemi izvršavaju platne transakcije na temelju kartica;

[…]

32. ‚*co-branding*' znači uključivanje barem jednog platnog brenda i barem jednog neplatnog brenda na isti platni instrument na temelju kartica;

[…]"

11. Članak 4. Uredbe 2015/751, koji se nalazi u njezinu poglavlju II., naslovljenom „Međubankovne naknade", odnosi se na „[m]eđubankovne naknade za transakcije potrošačkom debitnom karticom" i njime se određuje:

„Pružatelji platnih usluga ni za koju transakciju kreditnom karticom ne smiju nuditi niti zahtijevati međubankovnu naknadu po transakciji koja premašuje 0,3 % vrijednosti transakcije. […]"

7 Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/7/EZ, 2002/65/EZ, 2005/60/EZ i 2006/48/EZ te stavljanju izvan snage Direktive 97/5/EZ (SL 2007., L 319, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 10., svezak 2., str. 172.). Direktiva 2007/64 stavljena je izvan snage Direktivom (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (SL 2015., L 337, str. 35. i ispravak SL 2018., L 102, str. 97.).

8 Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o osnivanju, obavljanju djelatnosti i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronički novac te o izmjeni direktiva 2005/60/EZ i 2006/48/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2000/46/EZ (SL 2009., L 267, str. 7.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 11., str. 94.)

12. Člankom 5. te uredbe, naslovljenim „Zabrana zaobilaženja”, koji se također nalazi u tom poglavlju II., predviđa se:

„Za potrebe primjene gornjih granica iz članaka 3. i 4., sve dogovorene naknade, uključujući neto nadoknadu, s istom svrhom ili učinkom kao međubankovne naknade, koje izdavatelj primi od kartične platne sheme, prihvatitelja ili bilo kojeg drugog posrednika u vezi s platnim transakcijama ili povezanim aktivnostima smatraju se dijelom međubankovne naknade.”

III. Činjenice u glavnom postupku i prethodna pitanja

13. American Express Europe SA i American Express Carte France SA (u daljnjem tekstu zajedno ili pojedinačno nazvani: Amex) upotrebljavaju trostranu kartičnu platnu shemu, dok MasterCard Europe SA (u daljnjem tekstu: MasterCard) i Visa Europe Ltd (u daljnjem tekstu: Visa) upotrebljavaju četverostranu kartičnu platnu shemu.

14. Amex i Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV (u daljnjem tekstu: KLM) sklopili su 2010. *co-branding* partnerstvo za razdoblje od 1. lipnja 2011. do 1. lipnja 2019. Na temelju tog partnerstva Amex izdaje *co-branding* kreditne kartice za potrošače i poduzetnike, a kupnjom izvršenom tim karticama nastaje pravo na „milje” u KLM-ovu programu vjernosti. Taj program vjernosti, u kojem se skupljaju „milje” i prilikom kupnje karata za KLM-ove letove ili kupnje kod KLM-ovih partnera, omogućuje kupnju karata za letove ili usluga od KLM-a. Osim bonusa za potpisivanje, Amex je KLM-u platio i: (a) godišnje iznose za upotrebu trgovačkih oznaka i pristup programu vjernosti; (b) postotak naknada koje imatelj kartice plaća za karticu i njezine dodatke; (c) postotak izdataka nastalih terećenjem kartice i (d) naknade za kupnju „milja”.

15. U postupku javne nabave KLM je 2018. ponovno odabrao Amex kao partnera za *co-branding* program. U novim je ugovorima utvrđeno da Amex, uz bonus za potpisivanje, plaća samo iznose naknada predviđenih u točkama (a) i (d) navedenima u točki 14. ovog mišljenja.

16. Autoriteit Consument en Markt (Tijelo za potrošače i tržište, Nizozemska) (u daljnjem tekstu: ACM), pokrenuo je u svibnju 2017. istragu o tom partnerstvu te je odlukom od 6. ožujka 2019. naložilo Amexu da, pod prijetnjom novčane kazne, poštuje gornju granicu od 0,3 % vrijednosti transakcije na godišnjoj osnovi i po transakciji, koja se predviđa Uredbom 2015/751 za međubankovnu naknadu. Kako bi izračunao iznos međubankovnih naknada koje je Amex platio KLM-u, koji je uvelike premašio gornju granicu od 0,3 %, ACM je za svaku od četiri godine programa zbrojio sve naknade koje je platio Amex i taj iznos podijelio s brojem plaćanja izvršenih *co-branding* karticama. Amex i KLM osporavali su tu odluku od 6. ožujka 2019. te su zatražili određivanje privremenih mjera u postupku privremene pravne zaštite.

17. Odlukom od 24. srpnja 2019. sudac privremene pravne zaštite obustavio je nalog pod prijetnjom novčane kazne izrečen Amexu uz obrazloženje da metoda koju je primijenio ACM nije omogućavala da se od ukupnih naknada koje je Amex platio KLM-u odbije vrijednost „milja” koje je kupio Amex.

18. Odlukom od 22. siječnja 2020. ACM je proglasio neosnovanima prigovore Amexa i KLM-a protiv naloga pod prijetnjom novčane kazne jer, s jedne strane, sve naknade koje je primio KLM treba kvalificirati kao „neto nadoknadu” a da pritom nije potrebno utvrditi da te naknade imaju istu svrhu ili učinak kao međubankovna naknada i, s druge strane, da se protuvrijednost „milja” koje je kupio Amex ne može odbiti od ukupnog iznosa naknada isplaćenih KLM-u.

19. Odlukom od 21. prosinca 2020. ACM je Amexu izrekao do 10 milijuna eura novčane kazne. Iako je ACM prihvatio metodu koju je upotrijebio Amex, to tijelo osporava vrijednost „milja” koju je utvrdio Amex zbog postojanja „milja” koje imatelji kartice nisu iskoristili.

20. Rechtbank Rotterdam (Sud u Rotterdamu, Nizozemska) odlučio je da je tužba Amexa i KLM-a osnovana te je poništio odluke od 22. siječnja 2020. i 21. prosinca 2020. uz obrazloženje da se na trostranu kartičnu platnu shemu s *co-branding* partnerom primjenjuju odredbe članka 4. Uredbe 2015/751, u vezi s člankom 5. te uredbe, i da stoga treba dokazati da naknade plaćene *co-branding* partneru imaju isti učinak ili svrhu kao međubankovna naknada kako bi ih se moglo smatrati međubankovnom naknadom. Taj je sud smatrao i da taj učinak ne treba procijeniti s obzirom na poticaj za izdavanje i korištenje *co-branding* kreditne kartice u odnosu između Amexa i KLM-a, kao što je to učinio ACM, nego s obzirom na unutarnje tržište i troškove transakcije za potrošače.

21. Amex, Visa, MasterCard, KLM i ACM podnijeli su žalbu protiv te odluke. Društvu International Card Services BV (u daljnjem tekstu: ICS), koje djeluje kao izdavatelj za Visu i MasterCard, dopušteno je intervenirati u žalbenom postupku.

22. Sud koji je uputio zahtjev ima dvojbe o načelu i načinima primjene članaka 4. i 5. Uredbe 2015/751 na plaćanja koja *co-branding* partner koji nije izdavatelj u smislu te uredbe primi od trostrane kartične platne sheme. Usto, u slučaju da su ti članci primjenjivi, pita može li se od ukupnih iznosa koje je primio KLM odbiti vrijednost „milja” koje je kupio Amex i naknade koje se zaračunavaju KLM-u.

23. U tim je okolnostima College van Beroep voor het bedrijfsleven (Žalbeni sud za upravne sporove u gospodarstvu) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 2. točku 11. Uredbe [2015/751] u svrhu primjene materijalnih odredbi te uredbe tumačiti na način da ukupan neto iznos plaćanja, popusta ili poticaja koje *co-branding* partner primi od trostrane kartične platne sheme u vezi s platnom transakcijom na temelju kartica ili povezanim aktivnostima treba smatrati neto nadoknadom, čak i ako sâm taj *co-branding* partner nije izdavatelj?

2. Treba li članak 4. Uredbe [2015/751], u vezi s njezinim člankom 2. točkom 10. drugom rečenicom, tumačiti na način da je neto nadoknada izravno obuhvaćena područjem primjene [tog] članka 4.?

3. Treba li članak 5. Uredbe [2015/751] tumačiti na način da se on odnosi i na naknade, uključujući neto nadoknadu, koje *co-branding* partner primi od kartične platne sheme ako *co-branding* partner nije izdavatelj?

4. (a) Treba li članak 5. Uredbe [2015/751] tumačiti na način da naknada, uključujući neto nadoknadu, koju *co-branding* partner primi u vezi s platnim transakcijama ili povezanim aktivnostima, ima istu svrhu kao međubankovna naknada ako tom naknadom treba proširiti aktivnosti kartične platne sheme?

(b) Treba li članak 5. Uredbe [2015/751] tumačiti na način da naknada, uključujući neto nadoknadu, koju *co-branding* partner primi u vezi s platnim transakcijama ili povezanim aktivnostima, ima isti učinak kao međubankovna naknada ako ta naknada dovodi do proširenja aktivnosti kartične platne sheme?

(c) U slučaju niječnih odgovora na četvrto pitanje točke (a) i (b) postavlja se sljedeće pitanje: na temelju kojih kriterija i/ili čimbenika treba ocijeniti ima li naknada, uključujući neto nadoknadu, koju *co-branding* partner primi u vezi s platnim transakcijama ili povezanim aktivnostima, istu svrhu ili učinak kao međubankovna naknada?

5. Treba li članak 5. Uredbe [2015/751] tumačiti na način da u svrhu primjene članka 4. te uredbe naknadu treba smatrati dijelom međubankovne naknade već ako ima istu svrhu kao međubankovna naknada?

6. Treba li članak 2. točku 11. Uredbe [2015/751] tumačiti na način da se naknada koja se zaračunava trgovcima, koju je *co-branding* partner platio trostranoj kartičnoj platnoj shemi, smije odbiti od plaćanja, popusta ili poticaja koje *co-branding* partner primi od kartične platne sheme u vezi s platnom transakcijom na temelju kartica ili povezanim aktivnostima?

7. (a) Treba li članak 2. točku 11. Uredbe [2015/751] tumačiti na način da se od ukupnog iznosa koji *co-branding* partner primi od kartične platne sheme smiju odbiti ne samo financijske naknade *co-branding* partnera, nego i troškovi ili ekonomska protuvrijednost usluge *co-branding* partnera?

(b) U slučaju potvrdnog odgovora na sedmo pitanje točku (a): na temelju kojih kriterija treba utvrditi tu vrijednost?”

24. Amex, KLM, ACM, MasterCard, Visa, ICS i Europska komisija podnijeli su pisana očitovanja. Te su stranke iznijele usmena očitovanja na raspravi održanoj 12. prosinca 2024.

IV. Analiza

A. Prvo prethodno pitanje

25. Sud koji je uputio zahtjev prvim pitanjem u biti pita predstavljaju li iznosi koje je Amex isplatio KLM-u kao naknadu iz ugovora o *co-branding* partnerstvu neto nadoknadu u smislu članka 2. točke 11. Uredbe 2015/751 iako KLM nije izdavatelj.

26. Podsjećam na to da je cilj Uredbe 2015/751, kao što se to navodi u njezinu nazivu, urediti međubankovne naknade za platne transakcije na temelju kartica. U njoj se te naknade definiraju kao naknade koje se izravno ili neizravno (tj. preko treće strane) plaćaju za svaku transakciju između izdavatelja i prihvatitelja uključenih u platnu transakciju na temelju kartica. Neto nadoknada ili druga dogovorena naknada smatra se dijelom međubankovne naknade [9]. Prema tome, zbog činjenice da se naknade kvalificiraju kao „neto nadoknada” te se naknade uključuju u izračun međubankovne naknade čija se gornja granica utvrđuje Uredbom 2015/751 [10]. Međutim, to se ograničenje ne odnosi na trostrane kartične platne sheme [11], osim ako nije riječ o trostranim kartičnim platnim shemama koje su, među ostalim, proširene *co-brandingom* [12].

[9] Vidjeti članak 2. točku 10. Uredbe 2015/751.

[10] Vidjeti članke 3. (transakcije potrošačkom debitnom karticom) i 4. (transakcije potrošačkom kreditnom karticom) Uredbe 2015/751.

[11] Vidjeti članak 1. stavak 3. točku (c) Uredbe 2015/751.

[12] Vidjeti članak 1. stavak 5. Uredbe 2015/751.

27. Odgovor na pitanje suda koji je uputio zahtjev može se prilično lako izvesti iz sudske prakse Suda. Naime, u presudi od 7. veljače 2018., American Express [13], Sud je odlučio da članak 1. stavak 5. Uredbe 2015/751 treba tumačiti na način da u okviru ugovora između *co-branding* partnera ili zastupnika, s jedne strane, i trostrane kartične platne sheme, s druge strane, nije nužno da taj *co-branding* partner ili zastupnik nastupa kao izdavatelj u smislu članka 2. točke 2. te uredbe, kako bi se smatralo da ta shema izdaje kartične platne instrumente s *co-branding* partnerom ili preko zastupnika i kako bi je se u tom slučaju smatralo četverostranom kartičnom platnom shemom u smislu prvonavedene odredbe [14].

28. Sud je tom presudom potvrdio djelomično izjednačavanje trostranih kartičnih platnih shema koje su proširene *co-brandingom* s četverostranim kartičnim platnim shemama, uključujući kad *co-branding* partner nije izdavatelj. Stoga nije prihvatio analizu Amexa koji se u predmetu u kojem je donesena navedena presuda oslonio na tekst uvodne izjave 28. Uredbe 2015/751 [15] u kojoj se navodi samo jedan od triju slučajeva predviđenih u članku 1. stavku 5. te uredbe, te je pritom tvrdio da se izjednačavanje primjenjuje samo u tom slučaju, odnosno kad je *co-branding* partner izdavatelj.

29. Stoga članak 2. točku 11. Uredbe 2015/751, u kojem se „neto nadoknada” definira kao ukupan neto iznos plaćanja, popusta ili poticaja koje je izdavatelj primio od kartične platne sheme, prihvatitelja ili bilo kojeg drugog posrednika u vezi s platnim transakcijama na temelju kartica ili povezanim aktivnostima, treba tumačiti s obzirom na to djelomično izjednačavanje.

30. Kako bi se uzele u obzir posljedice tog djelomičnog izjednačavanja u slučaju kad ne postoji izdavatelj izvan kartične platne sheme, u okviru tumačenja članka 2. točke 11. Uredbe 2015/751 potrebno je istodobno uzeti u obzir tekst i kontekst te odredbe te ciljeve koji se nastoje postići tom uredbom.

31. Kao prvo, upućivanje u definiciji „neto nadoknade” na iznose koje je primio izdavatelj može na prvi pogled pokazati da se ta definicija ne može primijeniti kad ne postoji takav izdavatelj, što je slučaj u trostranoj kartičnoj platnoj shemi koja je proširena *co-brandingom*, kako ju je analizirao sud koji je uputio zahtjev. Suprotno tomu, prema logici djelomičnog izjednačavanja s četverostranom kartičnom platnom shemom, očito je da *co-branding* partner predstavlja dodatnog sudionika. Usto, u navedenoj se definiciji navodi da se u obzir uzimaju iznosi primljeni od kartične platne sheme. Međutim, u trostranoj kartičnoj platnoj shemi koja je proširena *co-brandingom* teoretski postoji takva kartična platna shema. Stoga mi se čini da iznosi koje je *co-branding* partner primio od kartične platne sheme odgovaraju neto nadoknadi.

32. Kao drugo, Uredba 2015/751 ima jasan cilj da se dosljedno primjenjuju pravila o tržišnom natjecanju na međubankovne naknade poboljša funkcioniranje unutarnjeg tržišta i smanje transakcijski troškovi kartičnog plaćanja za potrošače [16]. Međutim, djelomično izjednačavanje dovodi do toga da se na određene trostrane kartične platne sheme primjenjuju pravila iz poglavlja II. te uredbe koja se odnose, među ostalim, na ograničenje međubankovnih naknada, čiji su dio neto nadoknade.

[13] C-304/16, EU:C:2018:66

[14] Vidjeti presudu od 7. veljače 2018., American Express (C-304/16, EU:C:2018:66, t. 73. i t. 1. izreke).

[15] U toj se uvodnoj izjavi, među ostalim, navodi da bi „[k]ako bi se uvažilo postojanje implicitnih međubankovnih naknada i doprinijelo stvaranju ujednačenih uvjeta, trostrane kartične platne sheme u kojima se pružatelji platnih usluga koriste kao izdavatelji ili prihvatitelji trebalo […] promatrati na isti način kao četverostrane kartične platne sheme te bi se one trebale pridržavati istih pravila”.

[16] Vidjeti uvodnu izjavu 10. Uredbe 2015/751.

33. Stoga u okviru tumačenja definicije pojma „neto nadoknada" u kontekstu djelomičnog izjednačavanja s četverostranom kartičnom platnom shemom treba uzeti u obzir taj cilj smanjenja troškova kartičnog plaćanja. Sud je već presudio da nije isključeno da se određena vrsta protučinidbe ili pogodnosti može identificirati kao implicitna međubankovna naknada u smislu uvodne izjave 28. Uredbe 2015/751, pri čemu *co-branding* partner s kojim je trostrana kartična platna shema sklopila ugovor nije uključen u njezinu aktivnost izdavanja [17].

34. To dovodi do utvrđivanja širokog tumačenja pojma „neto nadoknada" u tom kontekstu prema kojem on obuhvaća ukupan neto iznos plaćanja, popusta ili poticaja koje je *co-branding* partner primio od kartične platne sheme.

35. Usto, kao što to ističe ACM, Komisija je u svojem izvješću o primjeni Uredbe 2015/751, predviđenom u članku 17. te uredbe, navela da neto nadoknada, u kontekstu proširene trostrane kartične platne sheme, odgovara ukupnom neto iznosu plaćanja, popusta ili poticaja koje primi *co-branding* partner ili zastupnik [18].

36. Slijedom toga, predlažem da se na prvo prethodno pitanje odgovori da članak 2. točku 11. Uredbe 2015/751, u vezi s člankom 1. stavkom 5. te uredbe, treba tumačiti na način da neto nadoknada odgovara ukupnom neto iznosu plaćanja, popusta ili poticaja koje *co-branding* partner primi, među ostalim, od trostrane kartične platne sheme koja je proširena *co-brandingom*, čak i ako *co-branding* partner nije izdavatelj.

B. Drugo prethodno pitanje

37. Sud koji je uputio zahtjev drugim pitanjem u biti pita treba li članak 4. Uredbe 2015/751, u vezi s njezinim člankom 2. točkom 10. drugom rečenicom, tumačiti na način da je neto nadoknada izravno obuhvaćena područjem primjene tog članka 4.

38. U definiciji „međubankovne naknade" navedenoj u članku 2. točki 10. Uredbe 2015/751 neto nadoknada ili druga dogovorena naknada smatra se dijelom međubankovne naknade. U tom smislu, one su stoga izravno obuhvaćene člankom 4. te uredbe kojim se iznos međubankovne naknade po transakciji kreditnom karticom ograničava na 0,3 % vrijednosti transakcije.

39. Međutim, samo se Amex i KLM protive takvom tumačenju i tvrde da bi se njime oduzela korisnost članku 5. navedene uredbe u kojem se utvrđuje pravilo zabrane zaobilaženja tog ograničenja pri čemu se isključivo navodi neto nadoknada.

40. Naime, dvojba proizlazi iz činjenice da se tim pravilom o zabrani zaobilaženja predviđa da dogovorene naknade, uključujući neto nadoknadu, trebaju imati istu svrhu ili učinak kao međubankovne naknade kako bi ih se moglo smatrati dijelom međubankovne naknade.

41. Stoga, iako se za izjednačavanje neto nadoknade s međubankovnom naknadom u definiciji te naknade ne postavlja nikakav uvjet, suprotno tomu, u pravilu o zabrani zaobilaženja na to se izjednačavanje primjenjuje uvjet iste svrhe ili učinka. Prema tome, čini se da samo doslovno tumačenje nije dovoljno kako bi se odgovorilo na drugo pitanje suda koji je uputio zahtjev.

[17] Vidjeti presudu od 7. veljače 2018., American Express (C-304/16, EU:C:2018:66, t. 71.).

[18] Vidjeti izvješće od 29. lipnja 2020. o primjeni Uredbe (EU) 2015/751 o međubankovnim naknadama za platne transakcije na temelju kartica [SWD(2020) 118 *final*], dostupno na engleskom jeziku na sljedećoj internetskoj adresi: https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2021-10/IFR_report_card_payment.pdf, str. 13.

42. U Komisijinu prvotnom Prijedlogu uredbe [19], neto nadoknada nije bila uključena u definiciju „međubankovne naknade" i pojavila se samo u pravilu o zabrani zaobilaženja iz članka 5. u kojem se navodilo da se „sve neto naknade […] smatraju […] dijelom međubankovne naknade" a da se to nije uvjetovalo istom svrhom ili učinkom. Suprotno tomu, članci 3. i 4. u kojima se utvrđuju ograničenja pravila o gornjoj granici međubankovnih naknada navodili su da: „pružatelji usluga platnog prometa ne smiju nuditi niti zahtijevati međubankovnu naknadu […] ili drugu dogovorenu naknadu s odgovarajućim predmetom ili učinkom".

43. Stoga je neto nadoknada od početka bila izjednačena s međubankovnom naknadom, ali ne u svojoj definiciji, nego u pravilu o zabrani zaobilaženja te se na nju kao takvu nije primjenjivala obveza da ima isti učinak ili svrhu. Osim toga, predviđale su se druge naknade koje su trebale imati isti učinak ili svrhu kao međubankovna naknada kako bi ih se uključilo u izračun ograničenja. Stoga se predviđala jasna podjela između, s jedne strane, međubankovne naknade, čiji je dio neto nadoknada na koju se izravno primjenjuje gornja granica i, s druge strane, „drugih naknada", koje su bile ograničene samo ako su imale istu svrhu ili učinak kao međubankovna naknada.

44. Teleološko tumačenje Uredbe 2015/751 pruža naznake u tom smislu. Naime, u uvodnoj izjavi 28. te uredbe navodi se mogućnost implicitnih međubankovnih naknada u trostranim kartičnim platnim shemama u kojima se koriste pružatelji platnih usluga. U njoj se pojašnjava da na te sheme, kako bi se doprinijelo stvaranju ujednačenih uvjeta, treba primjenjivati ista pravila kao na četverostrane kartične platne sheme. Međutim, time što se navode implicitne međubankovne naknade, u toj se uvodnoj izjavi upućuje na naknade koje treba ograničiti kao takve, a ne samo u slučaju da one imaju isti učinak ili svrhu kao izravna međubankovna naknada. Podsjećam na to da je Sud odlučio da to izjednačavanje takvih trostranih shema s četverostranim shemama treba primjenjivati i u slučaju trostranih shema koje su proširene *co-brandingom* ili zastupanjem kako bi se osiguralo poštovanje ciljeva Uredbe 2015/751 [20]. Stoga navedena uvodna izjava, kako je tumači Sud, dovodi do zaključka da se na neto nadoknadu u slučaju proširene trostrane kartične platne sheme izravno primjenjuje ograničenje predviđeno člankom 4. te uredbe.

45. Uvodna izjava 31. navedene uredbe potvrđuje takvo tumačenje. Naime, u njoj se upućuje na neto nadoknadu te se navodi da bi je trebalo „smatrati međubankovnom naknadom" a da se pritom ne ističe potreba da ima isti učinak ili svrhu kao potonja naknada. Prema mojem mišljenju, činjenica da se u toj uvodnoj izjavi navode rizici zaobilaženja nije dovoljna da se dovede u pitanje činjenica da se u njezinu tekstu jasno navodi da neto nadoknadu treba smatrati međubankovnom naknadom.

46. Slijedom toga, predlažem da se na drugo prethodno pitanje odgovori da članak 4. Uredbe 2015/751, u vezi s njezinim člankom 2. točkom 10. drugom rečenicom, treba tumačiti na način da je neto nadoknada izravno obuhvaćena područjem primjene tog članka 4.

C. Treće prethodno pitanje

47. Sud koji je uputio zahtjev u biti pita primjenjuje li se pravilo o zabrani zaobilaženja koje se uspostavlja člankom 5. Uredbe 2015/751 na naknade, uključujući neto nadoknadu, koje je *co-branding* partner koji nije izdavatelj primio od kartične platne sheme.

[19] Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o međubankovnim naknadama za platne transakcije na temelju kartica, koji je Komisija podnijela 24. srpnja 2013. (COM(2013) 550 *final*)

[20] Vidjeti presudu od 7. veljače 2018., American Express (C-304/16, EU:C:2018:66, t. 71. i 73.).

48. Budući da predlažem Sudu da na drugo prethodno pitanje odgovori da su te naknade obuhvaćene područjem primjene članka 4. te uredbe, predlažem da na to treće pitanje odgovori podredno.

49. Na temelju klauzule o izjednačavanju predviđene člankom 1. stavkom 5. Uredbe 2015/751, na trostrane kartične platne sheme koje su proširene *co-brandingom* primjenjuju se ista pravila kao ona koja se primjenjuju na četverostrane kartične platne sheme. Stoga pravilo o zabrani zaobilaženja iz članka 5. te uredbe postaje primjenjivo na te sheme pod istim uvjetima kao što su uvjeti za primjenu članka 4. navedene uredbe, odnosno treba analizirati naknade koje je primio *co-branding* partner kako bi se utvrdilo treba li ih, ako imaju isti učinak ili svrhu kao međubankovna naknada, smatrati međubankovnom naknadom na koju se primjenjuju ograničenja iz članaka 3. i 4. iste uredbe.

50. Stoga se čini da se u tom slučaju pravilo o zabrani zaobilaženja utvrđeno u članku 5. Uredbe 2015/751 preklapa s izravnim ograničenjem međubankovne naknade utvrđenim u članku 4. te uredbe. Međutim, to ne znači da se u tom slučaju izravno ograničenje iz članka 4. ne primjenjuje na naknade isplaćene *co-branding* partneru. Usto, mogu postojati naknade koje nisu neto nadoknade, a mogu imati isti učinak ili svrhu kao međubankovna naknada.

51. Stoga predlažem da se sudu koji je uputio zahtjev odgovori da članak 5. Uredbe 2015/751 treba tumačiti na način da su njegovim područjem primjene obuhvaćene naknade, uključujući neto nadoknadu, koje je primio *co-branding* partner, čak i ako on nije izdavatelj.

D. Četvrto i peto prethodno pitanje

52. Sud koji je uputio zahtjev četvrtim i petim pitanjem, za koje predlažem da ih se ispita zajedno, u biti pita Sud o načinima primjene pravila o zabrani zaobilaženja utvrđenog u članku 5. Uredbe 2015/751.

53. Kao i za prethodno pitanje, odgovor na ta pitanja je podredan jer je neto nadoknada, prema mojem mišljenju, izravno obuhvaćena ograničenjem utvrđenim u članku 4. te uredbe.

54. Prema mojem mišljenju, odgovor na ta pitanja suda koji je uputio zahtjev djelomično jasno proizlazi iz samog teksta članka 5. Uredbe 2015/751. Naime, kako bi se naknade, uključujući neto nadoknadu, smatralo dijelom međubankovne naknade, one trebaju imati istu svrhu ili učinak kao potonja naknada. Osim toga, ta je analiza primjenjiva na četverostrane kartične platne sheme i proširene trostrane kartične platne sheme jer se u tom članku te dvije sheme ne razlikuju.

55. Stoga je utvrđeni kriterij alternativan jer je dovoljno da naplaćene naknade imaju istu svrhu ili učinak kao međubankovna naknada da bi ih se smatralo takvom naknadom.

56. Ako se ponovno razmotri cilj Uredbe 2015/751, kad je riječ o pravilu o zabrani zaobilaženja uspostavljenih gornjih granica, koje se pojašnjava u uvodnoj izjavi 31. te uredbe, riječ je o izbjegavanju toga da se odredbe koje se odnose na međubankovne naknade, osobito na njihovo ograničenje, zaobiđu alternativnim protokom naknada izdavateljima. U uvodnoj izjavi 32. navedene uredbe dodaje se, s jedne strane, da potrošači često nisu upoznati s naknadama koje trgovci plaćaju za platni instrument kojim se koriste i, s druge strane, da bi ih niz poticajnih postupaka koje primjenjuju izdavatelji, poput putničkih vaučera, mogao usmjeriti na upotrebu platnih instrumenata, time stvarajući visoke naknade za izdavatelje.

57. Stoga se ograničenjem međubankovnih naknada izravnom primjenom članka 4. Uredbe 2015/751 ili primjenom pravila o zabrani zaobilaženja nastoji ograničiti poticaj za korištenje konkretnog platnog instrumenta. Kao što to u svojim pitanjima navodi sud koji je uputio zahtjev, proširenje aktivnosti kartične platne sheme može odgovarati svrsi ili učinku navedenima u članku 5. te uredbe.

58. Bojazan da će sve aktivnosti promicanja izdavanja platnih kartica biti obuhvaćene područjem primjene članka 4. Uredbe 2015/751 ne čini mi se osnovanom. Naime, da bi se primjenjivao taj članak 4., treba postojati, s jedne strane, *co-branding* partnerstvo ili ugovor sa zastupnikom s kojim je povezana aktivnost promicanja i, s druge strane, transakcija između tog partnera ili tog zastupnika i trostrane kartične platne sheme. Stoga je kriterij proširenja aktivnosti kartične platne sheme koristan kriterij za to da se prilikom zasebnog ispitivanja svake situacije o kojoj će odlučivati nacionalni sud provjeri postoji li zaobilaženje.

59. Suprotno tomu, nije relevantan kriterij učinka na tržište, koji se u biti predlaže u očitovanjima Vise, KLM-a i Amexa u kojima se navodi potreba da se dokaže nefunkcioniranje tržišta jednako onome koje su uzrokovale međubankovne naknade u četverostranim shemama. Naime, time što je zakonodavac Unije u Uredbi 2015/751 proširene trostrane kartične platne sheme izjednačio s četverostranim kartičnim platnim shemama kad je riječ o ograničenju međubankovnih naknada, jasno je odlučio pretpostaviti da je nefunkcioniranje tržišta jednako u oba slučaja kako bi se na njih moglo primijeniti objektivno ograničenje s ciljem otklanjanja tog nefunkcioniranja tržišta.

60. Stoga predlažem da se na četvrto i peto prethodno pitanje odgovori da članak 5. Uredbe 2015/751 treba tumačiti na način da se, s jedne strane, sve dogovorene naknade, uključujući neto nadoknadu, s istom svrhom ili učinkom kao međubankovna naknada, koje *co-branding* partner primi od kartične platne sheme, prihvatitelja ili bilo kojeg drugog posrednika u vezi s platnim transakcijama ili povezanim aktivnostima smatraju dijelom međubankovne naknade i, s druge strane, da je kriterij proširenja aktivnosti kartične platne sheme relevantan za procjenu te iste svrhe ili tog istog učinka.

E. Šesto prethodno pitanje

61. Sud koji je uputio zahtjev šestim pitanjem u biti želi saznati treba li članak 2. točku 11. Uredbe 2015/751 tumačiti na način da se naknada koja se zaračunava *co-branding* partneru kad on nastupa kao trgovac koji se koristi trostranim kartičnim platnim shemama smije odbiti od plaćanja, popusta ili poticaja koje on primi od te sheme u vezi s platnom transakcijom na temelju kartica ili povezanim aktivnostima.

62. U članku 2. točki 11. Uredbe 2015/751 „neto nadoknada” definira se uzimajući u obzir definiciju pojma „naknada koja se zaračunava trgovcima”, koja se navodi u članku 2. točki 12. te uredbe. Naime, ta naknada za usluge definira se kao naknada koju primatelj plaćanja plaća prihvatitelju u vezi s platnim transakcijama na temelju kartica.

63. Poteškoća proizlazi iz činjenice da, s jedne strane, u trostranoj kartičnoj platnoj shemi funkcije prihvatitelja i izdavatelja izvršava samo jedno tijelo, odnosno shema i, s druge strane, da *co-branding* partner, kojeg treba smatrati izdavateljem kako bi se omogućila primjena gornje granice međubankovne naknade, može biti i primatelj plaćanja, odnosno trgovac koji se koristi uslugama sheme.

64. Međutim, kao što to navode Komisija, MasterCard, i ACM, na to pitanje treba odgovoriti niječno. Naime, naknada koja se zaračunava *co-branding* partneru nije povezana s partnerstvom sklopljenim s kartičnom platnom shemom jer se može platiti preko druge kartične platne sheme. Suprotno tomu, njezino uključivanje u izračun neto nadoknade kako bi se mogla odbiti pojačalo bi poticaj *co-branding* partnera da razvija aktivnost kartične platne sheme, što se protivi ciljevima Uredbe 2015/751 [21].

65. Stoga predlažem da se na šesto prethodno pitanje odgovori da članak 2. točku 11. Uredbe 2015/751 treba tumačiti na način da se naknada koja se zaračunava trgovcu ne može odbiti od plaćanja, popusta i poticaja koje taj trgovac kao *co-branding* partner prima od trostrane kartične platne sheme koja je proširena *co-brandingom* u vezi s platnom transakcijom na temelju kartica ili povezanim aktivnostima.

F. Sedmo prethodno pitanje

66. Sud koji je uputio zahtjev želi saznati treba li članak 2. točku 11. Uredbe 2015/751 tumačiti na način da omogućuje da se u svrhu izračuna neto nadoknade od ukupnog iznosa koji *co-branding* partner primi od kartične platne sheme smiju odbiti ne samo financijske naknade *co-branding* partnera, nego i troškovi ili ekonomska protuvrijednost usluge *co-branding* partnera. Prema potrebi, taj sud pita na temelju kojih se kriterija računa ta vrijednost.

67. Valja podsjetiti na to da će sud koji je uputio zahtjev najprije trebati utvrditi da su usluge o kojima je riječ povezane s platnom transakcijom na temelju kartica ili povezanim aktivnostima.

68. U definiciji pojma „neto nadoknada” navodi se samo ukupan neto iznos plaćanja, popusta i poticaja koje izdavatelj primi od kartične platne sheme. Stoga pojmovi plaćanja, popusta i poticaja trebaju biti isti bilo da je riječ o iznosima koje primi izdavatelj ili *co-branding* partner ili o iznosima koje plaća shemi i koje treba odbiti od tih primljenih iznosa.

69. Kako bi se moglo primijeniti široko i strogo tumačenje tih pojmova, stranke i zainteresirane osobe ističu rizik od zaobilaženja ograničenja međubankovne naknade. Stranke (KLM, Amex) navode da bi neuzimanje u obzir usluga u svrhu izračuna neto nadoknade navelo stranke da se koriste takvim poticajnim mehanizmom kako bi zaobišle to ograničenje u korist izdavatelja. Suprotno tomu, zainteresirane osobe (Visa, ACM) smatraju da treba zadržati samo novčana plaćanja koja predstavljaju objektivno provjerljivu vrijednost, dok se vrijednost usluga može umjetno povećati kako bi se smanjio iznos neto nadoknade i, stoga, izbjegla gornja granica međubankovne naknade.

70. Razumljiva je želja za pravilom koje se lako može primijeniti na temelju tumačenja prema kojem se samo novčana plaćanja uključuju u neto nadoknadu. Stoga se na raspravi ACM složio s time da je bilo iznimno dugotrajno i teško provjeriti je li se poštovala gornja granica u slučaju nenovčanih usluga. To tumačenje potkrepljuje činjenica da se u uvodnoj izjavi 31. trećoj rečenici Uredbe 2015/751 riječ „naknada” upotrebljava za označavanje onoga što treba odbiti od ukupnog iznosa plaćanja ili poticaja koje izdavatelj primi od kartične platne sheme. Naime, taj izraz ne upućuje na uslugu, nego na novčano plaćanje.

[21] Usto, Revizorski sud utvrdio je tri studije koje bi mogle upućivati na to da se naknade trgovcima koje nisu međubankovne naknade ne mogu zanemariti, odnosno da su se prve naknade povećale, dok je za druge utvrđena gornja granica (vidjeti Tematsko izvješće navedeno u bilješci 3. ovog mišljenja, prilog II. i sliku 9.).

71. Međutim, takvim bi se tumačenjem ograničilo područje primjene članka 4. Uredbe 2015/751. Prema mojem mišljenju, isto tumačenje pojmova plaćanja, popusta i poticaja treba utvrditi za izračun plaćanja prihvatitelja izdavatelju i obrnuto. Stoga, ako se za izračun neto nadoknade uzmu u obzir samo novčana plaćanja, svi ostali oblici naknade, primjerice usluge, trebale bi biti obuhvaćene područjem primjene članka 5. te uredbe i trebalo bi ih ograničiti samo u slučaju da imaju isti učinak ili svrhu kao međubankovna naknada.

72. Međutim, smatram da se ova prividna jednostavnost protivi tekstu Uredbe 2015/751 jer se u definiciji pojma „neto nadoknada" poticaji navode općenito a da se pritom ne može zaključiti da su ograničeni na novčane poticaje. Nadalje, to se protivi cilju te uredbe da se smanje troškovi kartičnog plaćanja. Naime, ako usluge kao što je stavljanje na raspolaganje „milja" koje se mogu zamijeniti za zrakoplovne karte nisu uključene u neto nadoknadu, time se potiče razvoj takvih praksi poticaja. Usto, puno je teže dokazati da imaju istu svrhu ili učinak kao međubankovna naknada. Stoga je posljedica jednostavnosti pravila s obzirom na članak 4. navedene uredbe još teža provedba članka 5. iste uredbe jer istodobno treba dokazati vrijednost tih usluga i da imaju isti učinak i svrhu.

73. Razlika u mišljenjima stranaka i zainteresiranih osoba zapravo se odnosi na način vrednovanja nenovčanih usluga kako bi se izbjegao bilo kakav rizik od zaobilaženja gornje granice uspostavljene Uredbom 2015/751. Utvrđena vrijednost mora biti stvarna ekonomska vrijednost, a ne ugovorna vrijednost koju su odredile stranke. Stoga sud koji je uputio zahtjev treba izračunati tu vrijednost na temelju elemenata iz spisa i uzimajući u obzir cilj ograničenja transakcijskih troškova kartičnog plaćanja.

74. Stoga predlažem da se na sedmo prethodno pitanje odgovori da članak 2. točku 11. Uredbe 2015/751 treba tumačiti na način da se, u svrhu izračuna neto nadoknade, od naknada koje je *co-branding* partner primio od trostrane kartične platne sheme mogu odbiti ne samo novčane naknade, nego i usluge koje treba procijeniti u svakom slučaju zasebno, uzimajući u obzir stvarnu ekonomsku vrijednost koju *co-branding* partner plaća trostranoj kartičnoj platnoj shemi.

V. Zaključak

75. S obzirom na sva prethodno navedena razmatranja, predlažem Sudu da na prethodna pitanja koja je uputio College van Beroep voor het bedrijfsleven (Žalbeni sud za upravne sporove u gospodarstvu, Nizozemska) odgovori na sljedeći način:

1. Članak 2. točku 11. Uredbe (EU) 2015/751 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2015. o međubankovnim naknadama za platne transakcije na temelju kartica, u vezi s člankom 1. stavkom 5. te uredbe,

   treba tumačiti na način da:

   neto nadoknada odgovara ukupnom neto iznosu plaćanja, popusta ili poticaja koje *co-branding* partner primi, među ostalim, od trostrane kartične platne sheme koja je proširena *co-brandingom*, čak i ako *co-branding* partner nije izdavatelj.

2. Članak 4. Uredbe 2015/751, u vezi s člankom 2. točkom 10. drugom rečenicom te uredbe,

   treba tumačiti na način da je:

   neto nadoknada izravno obuhvaćena područjem primjene tog članka 4.

3. Članak 5. Uredbe 2015/751

treba tumačiti na način da:

– njegovo područje primjene obuhvaća naknade, uključujući neto nadoknadu, koje je primio *co-branding* partner, čak i ako on nije izdavatelj;

– s jedne strane, sve dogovorene naknade, uključujući neto nadoknadu, s istom svrhom ili učinkom kao međubankovna naknada, koje *co-branding* partner primi od kartične platne sheme, prihvatitelja ili bilo kojeg drugog posrednika u vezi s platnim transakcijama ili povezanim aktivnostima smatraju se dijelom međubankovne naknade i, s druge strane, da je kriterij proširenja aktivnosti kartične platne sheme relevantan za procjenu te iste svrhe ili tog istog učinka.

4. Članak 2. točku 11. Uredbe 2015/751

treba tumačiti na način da se:

– naknada koja se zaračunava trgovcu me može odbiti od plaćanja, popusta i poticaja koje taj trgovac kao *co-branding* partner prima od trostrane kartične platne sheme koja je proširena *co-brandingom* u vezi s platnom transakcijom na temelju kartica ili povezanim aktivnostima;

– u svrhu izračuna neto nadoknade, od naknada koje je *co-branding* partner primio od trostrane kartične platne sheme mogu odbiti ne samo novčane naknade, nego i usluge koje treba procijeniti u svakom slučaju zasebno, uzimajući u obzir stvarnu ekonomsku vrijednost koju *co-branding* partner plaća trostranoj kartičnoj platnoj shemi.